

Voorzitter

- de motie-Meijer over een overgangstermijn (25953, nr. 14);
- de motie-Stellingwerf over welzijnseisen in Europees verband (25953, nr. 15).

(Zie vergadering van 18 juni 1998.)

De **voorzitter**: De heer Meijer heeft verzocht eerst over de moties te stemmen en daarna over het wetsvoorstel. Ik neem aan, dat daartegen geen bezwaar bestaat.

Mevrouw **Vliegthart** (PvdA): Voorzitter! Vanwege een praktisch probleem bij onze fractie wil ik u verzoeken om de stemmingen over dit wetsvoorstel uit te stellen. Onze woordvoerder heeft namelijk verzuimd ons een stemadvies mee te geven.

De **voorzitter**: U brengt mij enigszins in problemen, omdat dit wetsvoorstel met spoed naar de Eerste Kamer moet. Ik zal u in zoverre tegemoetkomen, dat ik eerst de andere stemmingen aan de orde stel. Wellicht kunt u intussen voorzien worden van een stemadvies, zodat ook uw fractie kan stemmen over dit agendapunt.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 1998 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (25985)**, en over:

- de motie-Van Ardenne-van der Hoeven/Van der Vlies over de regeling structuurverbetering glastuinbouw (25985, nr. 6).

(Zie vergadering van 18 juni 1998.)

De artikelen 1 t/m 5 worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het gewijzigde amendement-Van Ardenne-van der Hoeven (stuk nr. 5).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, het GPV, de RPF, de SGP en de SP voor dit gewijzigde amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

De begrotingsstaat, onderdeel uitgaven en verplichtingen, wordt zonder stemming aangenomen.

De begrotingsstaat, onderdeel ontvangsten, de begrotingsstaat Agentschap Bureau Heffingen, de begrotingsstaat Agentschap Plantenziektenkundige Dienst en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat het wetsvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Ardenne-van der Hoeven/Van der Vlies (25985, nr. 6).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, het CDA, het GPV, de RPF en de SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 20 maart 1998, houdende wijziging van het Varkensbesluit (herstructurering varkenshouderij) (Stb. 214) (25953)**, en over:

- de motie-Meijer over het intact laten van het aantal mestvarkens-eenheden (25953, nr. 9);
- de motie-Meijer over verlenging van de periode voor het overgaan op groepshuisvesting (25953, nr. 10);
- de motie-Meijer over de vorming van stabiele groepen (25953, nr. 11);
- de motie-Meijer over handhaving van de EU-richtlijn voor biggen tot 30 kg (25953, nr. 12);
- de motie-Meijer over het verplicht aanpassen van bestaande stallen vanaf 1 januari 2002 (25953, nr. 13);
- de motie-Meijer over een overgangstermijn (25953, nr. 14);
- de motie-Stellingwerf over welzijnseisen in Europees verband (25953, nr. 15).

(Zie vergadering van 18 juni 1998.)

De **voorzitter**: Zoals eerder afgesproken, stemmen wij eerst over de moties en vervolgens over het wetsvoorstel.

Ik deel mede, dat de heer Meijer drie van zijn moties (25953, nrs. 10, 11 en 14) intrekt.

In stemming komt de motie-Meijer (25953, nr. 9).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, het GPV, de RPF en de SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Meijer (25953, nr. 12).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van het CDA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Meijer (25953, nr. 13).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, het GPV, de RPF en de SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Stellingwerf (25953, nr. 15).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP, het CDA, het GPV, de RPF en de SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Wij gaan nu over tot de stemmingen in verband met het wetsvoorstel.

De artikelen 1 en 2 en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring vooraf.

De heer **Meijer** (CDA): Mevrouw de voorzitter! Vandaag stemt de Kamer over het wetsvoorstel inzake wijziging van het Varkensbesluit, waardoor het welzijn van dieren, in dit geval de varkens positieve impulsen krijgt. Ook de CDA-fractie onderschrijft volledig dat naast de

Meijer

milieu-doelstellingen gezondheids-eisen en arbeidsomstandigheden nadere eisen op het gebied van welzijn voorwaarden zijn om een maatschappelijk aanvaardbare concurrerende sector voor de toekomst in stand te houden. De CDA-fractie had met betrekking tot de invoering van de verschillende maatregelen ten aanzien van een aantal praktische punten grote bezwaren, reden waarom onze fractie door middel van de 30-handtekeningprocedure een wetstraject wenste te volgen, teneinde in praktische zin het besluit nog bijgesteld te krijgen. De praktische bezwaren die de CDA-fractie had, betroffen met name de wijze van de invoering van de maatregelen van het besluit, het moment van invoering van de verschillende maatregelen en de sociaal-economische gevolgen die de invoering van dit besluit als consequentie heeft voor met name de gezinsbedrijven binnen de varkenssector. De CDA-fractie betreurt het dat geen van de Paarse fracties onze wijzigingsvoorstellen aan een Kamermeerderheid heeft geholpen. De CDA-fractie is desondanks van mening, hoewel wij nog wel problemen blijven zien met betrekking tot de uitvoering, dat het welzijn van dieren ook voor het CDA voorop dient te staan. Derhalve zal onze fractie toch voor het wetsvoorstel stemmen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat het wetsvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Regeling van de subsidiëring van politieke partijen (Wet subsidiëring politieke partijen) (25704).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Hoekema** (D66): Mevrouw de voorzitter! De behandeling van dit wetsvoorstel vormt het sluitstuk van

een jarenlang gevoerde discussie waarin de commissie-Van den Berg met haar voortreffelijke rapport "Waarborg voor kwaliteit" een belangrijke rol heeft gespeeld. Ook was een rol weggelegd voor de minister van Binnenlandse Zaken, de heer Dijkstal. Zijn hoofdlijnennotitie, enkele jaren geleden uitgebracht, vormde de opmaat voor het debat van vandaag. In deze notitie heeft de minister de essentiële functie van politieke partijen nog eens onderstreept. Ik denk hierbij aan de programmavorming van politieke partijen door de integratie van deelbelangen en de selectie en de rekrutering van politiek personeel. Vandaag zetten wij met dit wetsvoorstel een nieuwe stap op weg naar het subsidiëren van politieke partijen. Die stap wil mijn fractie ten principale ondersteunen.

Men kan met de Raad van State zeggen dat er sprake is van een waterscheiding. Voor een gedeelte is dat waar. Mijn fractie onderschrijft globaal dit oordeel, maar het gaat hierbij om een stap die wij willens en wetens zetten en om een waterscheiding waar wij overheen willen gaan. Waarom? Voorzitter! Wij behandelen vandaag een principiële zaak. Het gaat om een formeel-wettelijke basis voor het subsidiëren van politieke partijen. Ik denk dat het goed is om de essentiële functie van die partijen in ons staatsbestel en in onze democratie nog eens te onderstrepen door middel van een subsidie-mogelijkheid voor partijen voor een aantal specifieke, goed omschreven doeleinden.

Het is dus wel degelijk wat méér dan het voortzetten van de regeling zoals die tot nu toe geldt. Wij kenden een aantal onderscheiden ministeriële subsidieregelingen voor onderscheiden functies: politieke vorming en scholing, steun aan Midden- en Oost-Europa en steun aan partijen gelieerde instituten. Mijn fractie is van oordeel dat, gezien de wezenlijke functie van partijen in onze democratische rechtsstaat, er alles voor is om partijen vanuit de overheid te faciliteren en te ondersteunen, ook voor een aantal exact omschreven doeleinden. Partijen hebben het in deze tijden moeilijk. Er wordt veel van partijen gevraagd. Het ledental loopt terug, ze vervullen een grote hoeveelheid functies en het is niet onlogisch dat de overheid daaraan in faciliterende zin bijdraagt. Het gaat

niet om een heel groot bedrag, ongeveer 10 mln. Op het totaal van de rijksbegroting is dat weinig geld, terwijl het gaat om fundamentele instituties in onze democratie.

Weliswaar bestaan partijen niet in formele zin in het staatsrecht, maar ze bestaan wel degelijk in de praktijk, en wel meer dan 100 jaar. In 1879 werd de eerste politieke partij gesticht, de Anti-Revolutionaire Partij. Ook al komen partijen in formele zin niet voor in de Grondwet, ze maken een levend onderdeel uit van onze democratie.

De discussie van de laatste jaren ging voor een deel over het beginsel. Het is van belang vandaag bij dat beginsel stil te staan. Ik verwijs naar columnisten van naam en faam als Bart Tromp en Mark Kranenburg. Zij stellen dat we niet de goede weg opgaan omdat we naar een particratie gaan, maar ik wijs dat oordeel ten principale af. Partijen vormen nu eenmaal een belangrijk onderdeel van ons democratisch staatsbestel. De kritiek van onder meer Kranenburg, dat alleen de grootte van de fractie bepalend zou zijn voor de omvang van de subsidie omdat daarmee fracties te veel het wezen van de partij zouden vormen, is maar ten dele waar. De subsidie voorziet namelijk voor elke politieke partij in een basisbedrag en in een los bedrag per zetel in met name de Tweede Kamer. Ik vraag de minister of hij de laatste jaren heeft stilgestaan bij de vraag of ten principale het ledental bij de berekening van de subsidiëring van politieke partijen een rol had moeten spelen. De argumentatie in de diverse stukken heeft vooral betrekking op praktische aspecten. Het is moeilijk te controleren, het is privacygevoelig, enz. Nu speelt bij politieke jongerenorganisaties het ledental wel degelijk een rol voor de subsidiegrondslag. Wil de minister nogmaals ingaan op de afweging tussen het basisbedrag en het bedrag per zetel in de Kamer? Tevens vraag ik hem of het ledental moet worden meegewogen.

Mijn fractie heeft steeds in het debat de vraag opgeworpen welke activiteiten moeten worden ondersteund. De minister had in zijn aanvankelijke wetsvoorstel een brede doeluitkering voor ogen. Terecht is, na het debat in juni 1996, gekozen voor een driezuilenstelsel: een algemene subsidie voor vier met name genoemde activiteiten, een subsidie voor de wetenschappelijke